

Pirpana kehittää ammattitaitoa

Moniammatillinen yhdistys edistää pienten lasten psyykkistä kasvua.

TEKSTI HELENA HYYPPÄ / KUVITUS ERKKI TOUKOLEHTO



Varhaislapsuuden psyykkisten häiriöiden hoitomenetelmistä ja ennaltaehkäisystä ei 1980-luvulla tiedetty Suomessa juuri mitään. Varhaisen vuorovaikutuksen merkityksiä alettiin tutkia vasta 1990-luvun vaihteessa. Silloin tehtiin myös ensimmäisiä hoitokokeiluja.

”Vuonna 1990, jolloin valmistuin, piti todella etsiä tutkittua tietoa gradua varten. Silloin ei ollut hakukoneista tietoaakaan”, kehityksen ja kasvatuksen erikoispsykologi, perheterapeutti Anne Lukkarila kertoo. Hän toimii Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveystoimessa psykologipalveluiden esimiehenä. Lukkarila on toiminut aikaisemmin lapsi- ja perhepsykologina, varhaisen vuorovaikutuksen kouluttajana ja työn ohjaajana. Hän on ollut kehittämässä pikkulapsiperheiden palveluja muun muassa Vantaalla.

Muualla maailmassa tietoa kyllä jo oli. Lastenpsykiatrian professori Tuula Tamminen osallistui maailmanlaajuisen järjestön, WAIMH:n (World Association for Infant Mental Health) järjestämään kongressiin ensimmäisen kerran vuonna 1986. Hänen aktiivisuutensa ansiosta perustettiin maailmanjärjestön suomalainen tytäryhdistys Pirpana ry vuonna 1997. Pirpanan tavoitteena on pyrkiä edistämään vauvojen ja pienten lasten psyykkistä kasvua ja kehitys-

tä sekä vanhempien ja lasten vuorovaikutusta, kiintymyssuhdetta ja kriiseistä selviytymistä. Yhdistyksen tavoitteena on myös edistää varhaislapsuuden häiriöiden ennaltaehkäisyä ja hoidon kehittämistä. Yhdistys järjestää säännöllisesti aiheeseen liittyviä koulutuksia.

WAIMH:n maailmankongressi järjestettiin Tampereella jo vuosi ennen Pirpanan perustamista. WAIMH:lla on 59 tytäryhdistystä ympäri maailmaa.

”Tarkoitus on, että tytäryhdistykset voisivat tukea toisiaan ja hakea yhteistyömuotoja”, Pirpanan puheenjohtaja, lääketieteen tohtori Reija Latva sanoo. Latva työskentelee erikoislääkärinä Tampereen yliopistollisen sairaalan Perhe- ja pikkulapsipsykiatrian yksikössä. Lisäksi hän on mukana Emore-tutkimushankkeessa, jossa tutkitaan varhaisen tunnesäätelyn ja ilon yhteyttä varhaiseen vuorovaikutukseen.

Tuoreinta tutkittua tietoa

Pirpanan jäsenet ovat eri ammattiryhmissä ja erilaisissa toimipaikoissa työskenteleviä vauva- ja pikkulapsityön ammattilaisia tai asiasta muuten kiinnostuneita. Jäseninä on muun muassa lastenpsykiatreja, psykologeja sekä terveyden- ja sairaanhoitajia.

”Suomessa ei ole toista vastaavaa, tämän alan ammattihenkilöille tarkoitettua moniammatillista yhdistystä. Yhdistys toimii

ensisijaisesti tiedonvälitysväylänä vauvaperheiden ja pienten lasten perheiden kanssa työskenteleville”, Latva korostaa.

Yhdistys välittää ajankohtaista ja tutkittua tietoa suomalaisista ja kansainvälisistä tutkimuksista sekä muusta alan kehityksestä koulutuksissa ja nettisivuilla sekä jäsenkirjeillä. Lisäksi WAIMH järjestää joka toinen vuosi maailmankongressin. Seuraava eli 14. kongressi pidetään Edinburghissa Irossa-Britanniassa ensi vuoden kesäkuussa.

**”Alle kolmi-
vuotiaiden lasten
vanhempien erot
ovat lisääntyneet.”**

”Kongressi on tieteellinen, mutta samalla myös kliininen. Siellä on mahdollista esitellä omaa tutkimustaan tai potilastyötään”, Lukkarila vinkkaa. Hänet valittiin Pirpanan johtokunnan jäseneksi reilu vuosi sitten.

Jokaisen kongressin jälkeen Pirpana järjestää jäsenilleen Suomessa koulutuksen kongressissa käsitellyistä aiheista. Luennoitsijoina on samoja, pääasiassa suomalaisia asiantuntijoita, jotka esiintyvät myös

kongressissa. Latva pitää koulutuksia hyödyllisinä.

”Olemme saaneet osallistujilta hyvää palautetta. He ovat olleet kiitollisia siitä, että esitetyt hoitomenetelmät ovat perustuneet tutkittuun tietoon ja että koulutuksista on jäänyt jotain konkreettista käteen.”

Koulutusta toiveiden mukaisesti

Viime syksynä Pirpana järjesti koulutuksen mentalisaatiosta. Mentalisaatio on saavuttanut suosiota osana kliinistä työtä, kun on alettu pohtia, mitä lapsen ja aikuisen käyttäytymisen takana on, ja hakea yhteistä ymmärrystä lapsen ja aikuisen välille.

”Todella monet toivoivat tätä koulutusta, ja se saavuttikin suuren suosion. Luennoitsijana toimi varhaislapsuuden psykiatrian dosentti Marjukka Pajulo, joka on kehittänyt päihdeäitien mentalisaatiokyvyn vahvistamiseen keskittyviä hoitointerventiomenetelmiä”, Latva sanoo.

Käytössä olevista mentalisaatiokyvyn vahvistamiseen pohjautuvissa hoitointerventioissa pyritään edistämään vanhemman kykyä pohtia vauvan käyttäytymisen takana olevaa tunnetilaa sekä vanhemman omaa tunnetilaa ja käyttäytymistä. Menetelmänä ovat mentalisaatiokäytäntö herätellevät ja inspiroivat kysymykset, jonka kautta on tarkoitus saada vanhemmat pohtimaan asioita ja ymmärtämään paremmin

vauvan käyttäytymisen takana olevia syitä ja tunteita.

”Kurssilaiset saivat mukaansa lomakkeen, joilla voi tehdä reflektiivisen kyvyn arviointihaastatteluita. Koulutus haastattelumenetelmän käyttöön on saatavissa Anna Freud Center:stä Lontoosta. Suomenkielistä haastattelukoulutusta ei ole tällä hetkellä saatavilla”, Latva toteaa. Reflektiivisen kyvyn arviointihaastattelut ovat raskauden aikana tehtävä Pregnancy Interview (PI) ja lapsen syntymän jälkeen toteutettava Parent Development Interview (PDI).

Myös viime keväänä järjestetyn koulutuspäivän aihe oli ajankohtainen: lapsen ja vanhemman tukeminen pikkulapsiperheiden erotilanteissa. Koulutuksessa pyrittiin miettimään erityisesti alle kolmivuotiaiden lasten vanhempien tukemista erotilanteissa ja antamaan tietoa vanhempien eron vaikutuksesta pieneen lapseen.

”Alle kolmivuotiaiden lasten vanhempien erot ovat lisääntyneet viime vuosina. Asuminen vuorotellen eri vanhemman luona on erityisesti alle kolmivuotiaalle lapselle haasteellista. Kyseessä on tärkeä asia, ja harkitsemmekin mahdollisen kannanoton tekemistä”, Latva painottaa.

Syyskuun lopussa järjestettiin puolestaan koulutusta isien roolista ja merkityksestä lapsen kehityksessä. Mukana oli tunnettuja luennoitsijoita.

Nettisivut uudistuvat

Yhdistyksellä on omat nettisivut, jotka ovat saaneet uuden puheenjohtajan myötä uuden ilmeen. Uudistustyö jatkuu edelleen.

”Nettisivumme olivat jääneet ajassa jälkeeseen. Sivuilla oli paljon hyvää tietoa, jota emme halunneet hukata, mutta uudistimme sivujen ulkoasua”, Latva kertoo.

Pirpanan sivuilla voi ehdottaa koulutus tapahtumia, lähettää luettavaksi artikkeleita tai ehdottaa mielenkiintoisia linkkejä. Sen sijaan keskustelupalsta on käytetty niin vähän, että Pirpanan johtokunta harkitsee palvelun lopettamista.

Latva ja Lukkarila ovat tyytyväisiä Pirpanan toimintaan. Yhdistystoiminnalla on mahdollisuus vaikuttaa pienten lasten mielenterveysasioihin, ja aktiivinen toiminta yhdistyksessä kehittää myös omaa ammattitaitoa.

”On hienoa, kun on mahdollisuus saada ajan tasalla olevaa tietoa koulutuksesta Suomessa ja maailmalla”, Latva kehuu.

”Tässä toiminnassa on mahdollista verkostoitua monia eri aloja edustavien ihmisten kanssa, tavata mukavia ihmisiä”, Lukkarila täydentää.

Lisätietoja: www.pirpana.fi. Sivujen kehittämistoiveita ja muuta palautetta voi lähettää info@pirpana.fi.